

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**

Ταχ. δ/νση: Μπουμπουλίνας 20-22

Ταχ. Κώδικας: 10682

Πληροφορίες: Λ. Κίτσος

Τηλέφωνο: 2131322616

Προς: 1. Όλες τις Περιφερειακές και Ειδικές
Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ
2. Γ.Δ.ΑΠ.Κ.
3. Γ.Δ.Α.Μ.Τ.Ε.
4. Γ.Δ.Σ.Π.
5. Διεύθυνση Προμηθειών και Υποδομών
Τομέα Πολιτισμού

Κοιν.: Γραφείο Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου
στο ΥΠΠΟΑ

ΘΕΜΑ: «Παροχή οδηγιών σχετικά με την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων»

Ως βασικός στρατηγικός στόχος της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ ορίζεται η ενιαία οικονομική διαχείριση και ο έλεγχος των οικονομικών υποθέσεων και των λειτουργιών του Υπουργείου και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων, σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Στο πλαίσιο αυτό και στη διαρκή προσπάθεια εξασφάλισης της ορθούς διεξαγωγής των διαδικασιών που αφορούν σε αναθέσεις δημοσίων συμβάσεων, η Υπηρεσία μας αποστέλλει τις κάτωθι οδηγίες αναφορικά με:

A) την εκτιμώμενη αξία μίας δημόσιας σύμβασης, τις μεθόδους υπολογισμού αυτής και την επιλογή των κατάλληλων, εφαρμοστέων διατάξεων, προς αποφυγή φαινομένων κατάτμησης μίας δαπάνης και

B) την τήρηση βασικών κανόνων δημοσιότητας μέσω της ανάρτησης σειράς πράξεων στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ). προκειμένου να εξασφαλίζεται η απαραίτητη διαφάνεια στη δράση της διοίκησης, αλλά και να επιτυγχάνεται η βέλτιστη δυνατή δημοσιονομική διαχείριση.

A. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΞΙΑΣ ΜΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Προς αποφυγή φαινομένων κατάτμησης μίας δημόσιας σύμβασης, σας υπενθυμίζουμε τα εξής:

A1. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν. 4412/2016 (με το οποίο ενσωματώθηκε άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ):

α) Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαιρέσεως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης.

β) Η εκτιμωμένη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης με την αποστολή της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς.

γ) Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμνεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

A2. Με τον όρο «τεχνητή κατάτμηση» νοείται ο τεχνητός επιμερισμός μιας ενιαίας σύμβασης σε μικρότερες συμβάσεις, που ανατίθενται με χωριστές διαδικασίες, με τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4412/2016. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι διατάξεις που αφορούν στη δημοσιότητα, στη διαφάνεια και στην εφαρμοστέα διαδικασία ανάθεσης, (π.χ. επιλογή της διαδικασίας απευθείας ανάθεσης αντί της διενέργειας ενός ενιαίου διαγωνισμού μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ή, επιμερισμό μίας σύμβασης σε συμβάσεις αξίας μικρότερης των 2.500 ευρώ προκειμένου να αποφευχθεί η υποχρεωτική σε διαφορετική περίπτωση επαλήθευση των υποχρεωτικών λόγων αποκλεισμού).

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 6 του Ν. 4412/2016 απαγορεύεται ο «τεχνητός» επιμερισμός μίας σύμβασης σε μικρότερες ποσότητες ή μερικότερες κατηγορίες και στη συνέχεια η χωριστή διενέργεια περισσότερων αναθέσεων, με βάση το ύψος της μερικότερης αξίας αντί της συνολικής αξίας της σύμβασης, παραβιάζοντας, με τον τρόπο αυτό, την υποχρέωση διενέργειας διαγωνιστικών διαδικασιών, θεμελιώδη κανόνα του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων.

Περαιτέρω είναι προφανές ότι δεν συνιστά τεχνητή κατάτμηση, κατά τα ανωτέρω, και, συνεπώς, είναι επιτρεπτή η διενέργεια αυτοτελών διαδικασιών ανάθεσης για επιμέρους τμήματα όμοιου ή παρόμοιου φυσικού αντικείμενου, εφόσον η αναθέτουσα αρχή τηρεί, σε κάθε μία από τις αυτοτελείς διαδικασίες, τους κανόνες που επιτάσσει η συνολική αξία όλων των επιμέρους διαδικασιών.

Σημαντικές ενδείξεις για την ύπαρξη ενιαίου έργου/προμήθειας/υπηρεσίας και, κατ' επέκταση, της υποχρέωσης συνυπολογισμού της αξίας τους για την προκήρυξη είτε ενιαίου διαγωνισμού είτε περισσότερων αυτοτελών διαγωνισμών, με βάση τη συνολική εκτιμώμενη αξία τους, αποτελούν:

- η ομοιότητα των προκηρύξεων όσον αφορά τα προς προμήθεια αγαθά/υπηρεσίες,
- η ταυτόχρονη έναρξη της διαδικασίας των επίμαχων συμβάσεων,
- η οικονομική και τεχνική λειτουργία του αποτελέσματος των εργασιών,
- οι εργασίες εξυπηρέτησης παρόμοιου σκοπού,
- οι εργασίες που διεξάγονται εντός καθορισμένου χρονικού πλαισίου,
- η ενότητα του γεωγραφικού πλαισίου εντός του οποίου κινήθηκαν οι διαδικασίες των συμβάσεων.

Όσον αφορά την έννοια της ενιαίας σύμβασης, δηλ. της προμήθειας όμοιων/ομοειδών προϊόντων και υπηρεσιών, προτείνεται να λαμβάνονται υπ' όψιν ορισμένα κριτήρια/ενδείξεις που προκύπτουν από την νομολογία (δικαστικές αποφάσεις και αποφάσεις Ελεγκτικού Συνεδρίου) και βοηθούν στην κατανόηση αυτής. Ειδικότερα:

➤ Πρώτο κριτήριο / ένδειξη αποτελεί η αντιστοίχιση κατά ανά CPV (*Common Procurement Vocabulary*). Ουσιαστικά, το CPV δημιουργεί ένα σύστημα **ενιαίας ταξινόμησης** για δημόσιους διαγωνισμούς το οποίο βοηθά στην τυποποίηση των αναφορών που χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές για **την περιγραφή των δημοσίων συμβάσεων**. Ωστόσο, η κατάταξη προϊόντων στην ίδια ομάδα CPV δε συνεπάγεται αναγκαία και την απόλυτη ταύτισή τους, ούτε υποχρέωση ίδιας αντιμετώπισής τους εξ απόψεως δικαίου δημοσίων συμβάσεων. Και αντίστροφα: δεν αποκλείεται προϊόντα με χωριστή ομαδοποίηση ανά CPV, εν όψει των πραγματικών συνθηκών, να κριθούν τελικώς ομοειδή. Συνεπώς, το συγκεκριμένο κριτήριο δεν είναι απολύτως δεσμευτικό· συνιστά, ωστόσο, μία ένδειξη.

➤ Ένα δεύτερο κριτήριο/ένδειξη είναι η προμήθεια από τον ίδιο προμηθευτή παρόμοιων κατά την συναλλακτική αντίληψη αγαθών. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που ο ίδιος προμηθευτής προμηθεύει το φορέα, με απ' ευθείας αναθέσεις, εντός του ίδιου χρονικού πλαισίου, με προϊόντα παρόμοιων χαρακτηριστικών, τα οποία σε αξία υπερβαίνουν το ποσό των 30.000 €, τότε υφίσταται εξαιρετικά ισχυρή ένδειξη κατάτμησης.

➤ Ένα άλλο κριτήριο/ένδειξη που πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν είναι η υπαγωγή ενδεχομένως ομοειδών προϊόντων στην ίδια αγορά, υπό την έννοια ότι για αυτά η ίδια κατηγορία υποψηφίων προμηθευτών ενδιαφέρεται να διεξαχθεί ενιαία διαδικασία (βλ. και *Γνωμοδότηση 266/2009 του ΝΣΚ*, η οποία και επισυνάπτεται).

Όσον αφορά, ειδικότερα, στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν ένα ή περισσότερα υποέργα συνεχονται σε ένα ενιαίο έργο, ολοκληρωμένο από κάθε άποψη και έτοιμο να χρησιμοποιηθεί για το σκοπό που είχε προβλεφθεί από την αναθέτουσα αρχή, χρησιμοποιούνται λειτουργικά κριτήρια και δη η χωροθέτηση του έργου, η ενότητα του γεωγραφικού πλαισίου, το είδος των απαιτούμενων για την κατασκευή καθενός από τα έργα αυτά εργασιών, η ταυτόχρονη ανάθεση της κατασκευής των μερικότερων έργων, η ταυτόχρονη έναρξη της διαδικασίας των περισσότερων συμβάσεων, η ομοιότητα των μελετών και η χρονική διάρκεια της κατασκευής τους.

Συμπερασματικά, για τη διαπίστωση της μη επιτρεπτής, ήτοι της «τεχνητής» κατάτμησης μίας σύμβασης απαιτείται συνήθως ο συνδυασμός περισσότερων στοιχείων - ενδείξεων από τις προαναφερθείσες. Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου μία δαπάνη να κριθεί ως **νόμιμη και κανονική**, πρέπει να προκύπτει σαφώς ότι η αναθέτουσα αρχή **δεν προέβη σε οποιαδήποτε μορφή κατάτμησης αυτής**, με σκοπό την αποφυγή εφαρμογής συγκεκριμένων διατάξεων - υποχρεώσεων που επιτάσσουν οι διατάξεις του εθνικού αλλά και ενωσιακού δικαίου, χωρίς μάλιστα την ύπαρξη συγκεκριμένων αντικειμενικών λόγων.

Αναλυτικότερες οδηγίες για τα προαναφερόμενα παρέχονται στην *Κατευθυντήρια Οδηγία 25 της ΕΑΑΔΗΣΥ* (βλ. επισυναπτόμενο 2).

B. ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ - Η ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΚΗΜΔΗΣ:

Σχετικά με την ανάρτηση στο ΚΗΜΔΗΣ πράξεων που αφορούν σε δημόσιες συμβάσεις, σας υπενθυμίζουμε τα εξής:

B1. Σύμφωνα με το άρθρο 38 του Ν. 4412/2016, όπως ισχύει, καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ από τις αναθέτουσες αρχές τα στοιχεία των ακόλουθων σταδίων για όλες τις συμβάσεις, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς ή προφορικά, εκτιμώμενης αξίας ανώτερης του ποσού των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ και ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης:

α) των πρωτογενών και των εγκεκριμένων αιτημάτων, δηλαδή των αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης και των αποφάσεων του αρμόδιου οργάνου για τη δέσμευση πίστωσης,

β) της πρόσκλησης, της προκήρυξης και της διακήρυξης κατά περίπτωση,

γ) της απόφασης ανάθεσης ή κατακύρωσης,

δ) του συμφωνητικού και

ε) του χρηματικού εντάλματος ή κάθε άλλου παραστατικού που αντιστοιχεί σε αυτό για τους φορείς που δεν εμπίπτουν στον ν. 4270/2014 (στην περίπτωσή μας το διαβιβαστικό δικαιολογητικών δαπανών προς εκκαθάριση).

Επισημαίνεται ότι για την εκτιμώμενη αξία των ανωτέρω συμβάσεων λαμβάνεται υπόψη το άρθρο 6 του Ν. 4412/2016, περί μεθόδων υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.

B2. Η καταχώριση περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, τουλάχιστον τα ακόλουθα επιμέρους στοιχεία:

α) τον προϋπολογισμό,

β) τον Αριθμό Ανάληψης Υποχρέωσης, εφόσον η δαπάνη υπάγεται στο π.δ. 80/2016 (Α' 145),

γ) τον κωδικό των αγαθών ή υπηρεσιών κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημόσιων Συμβάσεων (CPV) του άρθρου 23, περί ονοματολογιών,

δ) το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία,

ε) τη γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (NUTS) του τόπου εκτέλεσης,

στ) την επωνυμία του οικονομικού φορέα,

ζ) τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του οικονομικού φορέα,

η) την αξία της σύμβασης,

θ) τη χώρα καταγωγής/εγκατάστασης του οικονομικού φορέα στον οποίον ανατέθηκε η σύμβαση,

ι) τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης.

B3. Οι πράξεις που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ ισχύουν από την καταχώριση τους σε αυτό, με την επιφύλαξη των άρθρων 66 και 296 του Ν. 4412/2016. Σύμφωνα μάλιστα με

την παρ. 8 του άρθρου 38 του Ν. 4412/2016, η καταχώριση δημοσίων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ, καθώς και η αναφορά του Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ), αποτελούν στοιχεία της κανονικότητας της δαπάνης, με την έννοια ότι η ύπαρξη ΑΔΑΜ εξομοιώνεται με δικαιολογητικό που απαιτείται κατά την παρ. 2 του άρθρου 91 του ν. 4270/2014 (Α'143).

Παρακαλούμε για την απαρέγκλιτη τήρηση των προαναφερομένων και την άμεση ενημέρωση του συνόλου των υπαλλήλων που χειρίζονται δημόσιες συμβάσεις στις οργανικές σας μονάδες. Παραμένουμε στη διάθεσή σας για όποια σχετική διευκρίνηση.

Συνημμένα:

1. Γνωμοδότηση 266/2009 του ΝΣΚ
2. Κατευθυντήρια Οδηγία 25 της ΕΑΑΔΗΣΥ

**Ο Προϊστάμενος της Γενικής Δ/νσης
Οικονομικών Υπηρεσιών**

Βασίλειος Συμεωνίδης

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- Γραφείο Υπουργού κας. Λίνας Μενδώνη
- Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, αρμόδιου για θέματα Σύγχρονου Πολιτισμού κ. Νικόλα Γιατρομανωλάκη
- Γραφείο Υπηρεσιακού Γραμματέα κ. Εμμανουήλ Αντωνόπουλου
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού κ. Γεώργιου Διδασκάλου
- Γραφείο Γενικής Γραμματέως Σύγχρονου Πολιτισμού κας. Ελένης Δουνδουλάκη